

Stališče Slovenskega združenja paliativne in hospic oskrbe (SZPHO) glede vprašanja Uporabe preparatov konoplje v medicinske namene

Maj 2024

V zadnjih letih opažamo vedno večje zanimanje za uporabo preparatov konoplje v obravnavi številnih bolezni. Slovensko združenje paliativne in hospic oskrbe (SZPHO) sledi usmeritvam in smernicam posameznih strok.

V paliativni oskrbi in onkologiji so indikacije za uporabo preparatov konoplje jasna in temeljijo na z dokazi podprtimi dejstvi. Njihova učinkovitost je dokazana pri lažšanju simptomov v podpornem in paliativnem zdravljenju, ne pa tudi pri zdravljenju raka. Simptomi, kjer so preparati konoplje lahko učinkoviti so slabost in bruhanje zaradi kemoterapije ter bolečina, zlasti kompleksna z nevropatskimi značilnostmi. Preparatov konoplje nikoli ne uporabljamo samih in ne kot zdravilo prvega izbora. Pri bolnikih z rakom zadostnih dokazov za pozitiven učinek na apetit, hujšanje, anksioznost in nespečnost v raziskavah zaenkrat še nimamo, zato jih zdravniki s tem namenom ne predpisujejo, kot tudi ne za namen zdravljenja raka.

Strokovni svet za pediatrijo odsvetuje uporabo medicinske konoplje v pediatriji, saj ni dovolj dokazov o učinkovitosti in varnosti v otroškem obdobju. Uporaba medicinske konoplje v pediatriji pride v poštev le za določene redke indikacije, za nekatere redke oblike epilepsije, kjer obstajajo dokazi o učinkovitosti, podprti z raziskavami. Zdravljenje mora voditi ustrezni specialist, v tem primeru pediatrični nevrolog.

Pri nevroloških boleznih se lahko uporabljajo pri simptomatskem zdravljenju nekaterih stanj, kot je spastičnost pri multipli sklerozi in amiotrofični lateralni sklerozi.

V Sloveniji se bolnikom, ki imajo indikacije, lahko predpiše magistralni pripravek kanabinoidov, t.j. THC + CBD, na zeleni recept, ki ga v celoti pokrije ZZZS. Uporaba standardiziranih cvetnih in plodnih vršičkov konoplje je dovoljena, a jih trenutno v slovenskih lekarnah ni mogoče dobiti, prav tako ne pršilo Sativex s standardizirano vsebnostjo THC in CBD, je pa slednjega mogoče interventno uvoziti.

Bolniki pogosto posegajo po preparatih iz konoplje izven indikacij, ki bi jih podal zdravnik in le manjši del bolnikov se pred tem posvetuje z zdravnikom, kar je lahko škodljivo in nevarno. Preparati konoplje imajo ozko terapevtsko širino in precejšnjo individualno prenosljivost, zato so potrebni ustrezna titracija, upoštevanje največjih dnevnih odmerkov in spremljanje. Če se pojavijo neželeni učinki, titracijo upočasnimo ali zdravljenje prekinemo. Preparati konoplje imajo lahko tudi življenjsko ogrožajoče neželene učinke (miokardni infarkt), zato so pomembno, da zdravljenje spremlja zdravnik. Bolnikom z rakom, ki prejemajo nekatere izmed onkoloških zdravljenj kot je imunoterapija, se uporaba preparatov konoplje celo odsvetuje, saj so že objavljene raziskave, ki govorijo o možni manjši učinkovitosti zdravljenja raka, če bolniki sočasno uporabljajo tudi preparate konoplje.

Zavedati se je potrebno, da ima uporaba preparatov iz konoplje lahko tako pozitivne kot negativne učinke, zato je pomembno da so o delovanju preparatov konoplje dobro podučeni tako bolniki kot tudi zdravstveno osebje.

Zato pri SZPHO podpiramo vsa izobraževanja na tem področju, tako med bolniki, splošno javnostjo kot med zdravstvenimi delavci. Podpiramo pa tudi dodatne raziskave, ki bi nam v prihodnje lahko omogočale še boljšo in bolj varno uporabo teh preparatov.